Załącznik nr 4 do Zarządzenia Nr RD/Z.0201-3/2020

KARTA KURSU

Nazwa	Specyfika wojny hybrydowej
Nazwa w j. ang.	The Specifics of Hybrid Warfare

Koordynator	Prof. dr hab. Olga Wasiuta	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*	3	

Opis kursu (cele kształcenia)

- pogłębiona analiza specyfiki i mechanizmów wojny hybrydowej jako kompleksowego narzędzia polityki zagranicznej państw autorytarnych - ze szczególnym uwzględnieniem rosyjskiej doktryny wojennej;
- zapoznanie studentów z konfliktem asymetrycznym i hybrydowym w wymiarze strategicznym, operacyjnym i taktycznym;
- wyjaśnienie zagrożeń asymetrycznych i hybrydowych oraz przeanalizowanie ich złożoności w kontekście bezpieczeństwa euroatlantyckiego;
- wykształcenie umiejętności krytycznego podejścia do posiadanej i odbieranej wiedzy oraz samodzielnej oceny zjawisk z zakresu hybrydowości.

Warunki wstępne

Wiedza	➢ podstawowa znajomość problematyki współpracy międzynarodowej w zakresie ochrony ludności
Umiejętności	➢ umiejętność posługiwania się zaawansowaną terminologią z zakresu bezpieczeństwa; ➢ umiejętność samodzielnej i grupowej pracy badawczej; ➢ umiejętność wyszukiwania i krytycznej analizy różnych źródeł; ➢ umiejętność jasnej prezentacji wiedzy w formie pisemnej i ustnej.
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	**W01**- Rozpoznaje i wyjaśnia miejsce i rolę ochrony ludności i zarządzania kryzysowego w systemie nauk o bezpieczeństwie i naukach pokrewnych, w tym w kontekście zagrożeń hybrydowych. **W05** - Rozpoznaje rolę komunikacji i informacji w zarządzaniu kryzysowym i w operacjach wpływu prowadzonych w ramach działań hybrydowych. **W11** - Rozpoznaje i wyjaśnia militarne uwarunkowania środowiska bezpieczeństwa w wymiarze globalnym, regionalnym i lokalnym determinujące działania w zakresie ochrony ludności.	W01, ... K_W01 P6U_W K_W05 P6U_W K_W11 P6U_W

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	**U01** - Wykonuje zadania oraz przewiduje i rozwiązuje złożone problemy dotyczące ochrony ludności w sytuacjach kryzysowych powstałych na skutek zagrożeń militarnych i niemilitarnych. **U05** - Komunikuje się z otoczeniem, uzasadnia swoje stanowisko w dyskusji naukowej i opracowaniach pisemnych, wykorzystując terminologię specjalistyczną. **U08** - Samodzielnie planuje i organizuje własne uczenie się, w tym w zakresie nowych form zagrożeń hybrydowych	K_U01 P6U_U K_U05 P6U_U K_U08 P6U_U

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	**K01** - Wykonuje powierzone zadania w zespole zarządzania kryzysowego/ochrony ludności w sytuacji kryzysowej; samodzielnie podejmuje decyzje, krytycznie ocenia działania własne. **K03** - Buduje relacje ze społecznością lokalną, reaguje na jej potrzeby i angażuje się w działania na rzecz bezpieczeństwa lokalnego. **K05** - Upowszechnia i stosuje się do odpowiednich norm i reguł prawnych, zawodowych i moralnych w zakresie bezpieczeństwa i ochrony ludności.	K_K01 P6U_K K_K03 P6U_K K_K05 P6U_K

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	15	15											

Opis metod prowadzenia zajęć

- wykład problemowy z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych;
- dyskusja dydaktyczna z analizą aktualnych przypadków zagrożeń hybrydowych;
- ćwiczenia z referatami i prezentacjami przygotowanymi przez studentów;
- analiza dokumentów strategicznych i raportów wywiadowczych (ENISA, NATO, ABW);
- konsultacje.

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01									x			x	
W02						x						x	
U01								x				x	
U02							x						
K01							x						
K02							x						
...													

Kryteria oceny	Podstawowa znajomość faktów, terminologii oraz ich ogólna interpretacja; aktywny udział w zajęciach i dyskusjach; wynik egzaminu pisemnego.

Uwagi	Zaliczenie bez oceny na podstawie uczestnictwa w zajęciach i przygotowania prezentacji multimedialnej; nieobecności student odpracowuje samodzielnie i zalicza ustnie na konsultacjach; egzamin pisemny.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

- Specyfika wojny hybrydowej – definicje, typologie i modele analityczne.
- Zagrożenia asymetryczne a hybrydowe – pojęcia, różnice i punkty styczne.
- Geneza i ewolucja pojęcia hybrydowości w zachodnim dyskursie strategicznym i doktrynalnym.
- Rosyjska doktryna działań hybrydowych – Gierasimow, miatieżwojna Messnera, koncepcja NGW.
- Chińska i irańska perspektywa działań poniżej progu wojny – Unrestricted Warfare i szara strefa.
- Prawne aspekty wojny hybrydowej – luki w prawie międzynarodowym i problem atrybucji.
- Instrumenty finansowe i ekonomiczne jako narzędzia presji hybrydowej.
- Wywiad i kontrwywiad w warunkach zagrożeń hybrydowych – rola służb specjalnych.
- Dezinformacja, propaganda i inżynieria społeczna jako komponenty działań hybrydowych.
- Cyberoperacje i ataki na infrastrukturę krytyczną w ramach strategii hybrydowej.
- Rola sił specjalnych i prywatnych firm wojskowych (PMC) w konflikcie hybrydowym.
- Odpowiedź NATO i UE na zagrożenia hybrydowe – strategie, struktury i instrumenty.

Wykaz literatury podstawowej

- Banasik M., Wojna hybrydowa i jej konsekwencje dla bezpieczeństwa euroatlantyckiego. Difin, Warszawa 2018.
- Hajduk J., Stępniewski T., Wojna hybrydowa Rosji z Ukrainą: uwarunkowania i instrumenty. „Studia Europejskie", 2015, nr 4, s. 135–151.
- Kraj K., Wojny asymetryczne czy miatieżwojna — zagrożenie dla bezpieczeństwa w XXI wieku. „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka", 2012, nr 3.
- Skoneczny Ł., Wojna hybrydowa — wyzwanie przyszłości? Wybrane zagadnienia. „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego", 2015.
- Wasiuta O., Wasiuta S., Wojna hybrydowa Rosji przeciwko Ukrainie. Arcana, Kraków 2017.
- Wasiuta O., Geneza pojęcia i zmiany podejścia do wojny hybrydowej w zachodnim dyskursie politycznym i wojskowym. „Przegląd Geopolityczny", 2016, Tom 17.
- Wasiuta O., Wasiuta S., Podejście rosyjskich badaczy do traktowania wojny hybrydowej, [w:] Współczesne aspekty bezpieczeństwa państwa, (red.) A. Piędel, J. Pomiankiewicz, A. Żebrowski. WSBiO, Nisko 2016.
- Wąsowski K., Istota i uniwersalność rosyjskiego modelu wojny hybrydowej. „Sprawy Międzynarodowe", 2015, nr 2.
- Wojnowski M., Koncepcja „wojny nowej generacji" w ujęciu strategów Sztabu Generalnego SZ FR. „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego", 2015, nr 13 (7).
- Wojnowski M., Mit „wojny hybrydowej". Konflikt na terenie państwa ukraińskiego w świetle rosyjskiej myśli wojskowej XIX–XXI wieku. ABW, Warszawa 2015.
- Zagrożenia asymetryczne we współczesnym świecie: wybrane problemy. Wydawnictwo Piktor, Łódź 2012.

Wykaz literatury uzupełniającej

- Darczewska J., Anatomia rosyjskiej wojny informacyjnej. Operacja krymska – studium przypadku. PISM, Warszawa 2014.
- Fryc M., Polska strategia obronności wobec zagrożenia militarnego z elementami „wojny hybrydowej". „Bezpieczeństwo Narodowe", 2015, nr 1.
- Gruszczak A., Hybrydowość współczesnych wojen – analiza krytyczna. BBN, Warszawa 2011.
- Jakubiak E., Wojna hybrydowa jako nowy rodzaj konfliktu zbrojnego we współczesnym świecie. „Studia Bezpieczeństwa Narodowego", 2022, Zeszyt 24.
- Madej M., Zagrożenia asymetryczne bezpieczeństwa państw obszaru transatlantyckiego. PISM, Warszawa 2007.
- Marczuk K., Hybrydowe wojny. „Polska Zbrojna", 2006, nr 38, s. 30–31.
- Niedzielski D., Zagrożenia hybrydowe. Podstawowe informacje i zdolności SZ RP. „Kwartalnik Bellona", 2016, nr 685 (2), s. 35–46.
- Sun Tzu, Sztuka wojny. Wydanie III, Helion, Gliwice 2012.
- von Clausewitz C., O wojnie. Wydawnictwo Mireki, Kraków 2003.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	15
Ogółem bilans czasu pracy		90
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		3